

LBRIS

We know
books

GRIGORE CARTIANU

CARTEA REVOLUȚIEI

Cuprins

Partea I – SFÂRȘITUL CEAUȘEȘTILOR

Prefață de Alex Mihai Stoenescu	9
Cuvântul autorului: Revoluție și contrarevoluție.....	11
Mulțumiri	13
1 „Prietenul“ Gorbaciov	17
2 Comploturi și complotiști	38
3 „Scrisoarea celor șase“: poștașul vine de la Moscova	49
4 Se strânge lațul.....	54
5 Ultima vânătoare.....	62
6 Asediul tăcut al turiștilor sovietici	68
7 Demisia unui dictator.....	75
8 Ultima vizită. La Teheran.....	87
9 Grija lui Ceaușescu: situația din Panama	92
10 20 decembrie: pe culmile disperării	99
11 21 decembrie: mitingul fatal	104
12 Ultima noapte în palat	118
13 Moartea lui Milea	124
14 „Trădare la Armată, trădare la Cancelarie!“	135
15 Gustul amar al loviturii de stat	146
16 Zborul spre Iad	157
17 Misterele de la Snagov	162
18 Abandonăți în cer	171
19 La șosea	176
20 Elena rămâne fără CEC-urile copiilor	182
21 Aventuri la Văcărești	187
22 Misteriosul doctor Decă.....	191
23 Te iau la pietre, conducător iubit!.....	196
24 Oameni necăjiți.....	205
25 Deghizați în milițieni	215
26 Secretar general în păpuriș.....	221
27 La Miliție	230
28 Pâinea neagră din cazarmă.....	240
29 Telefoanele lui Iliescu.....	246
30 Oala de noapte a comandantului suprem.....	255
31 Diversiunile de la Târgoviște	261
32 Căpitanul Ceaușescu, prizonier în camion	271
33 Secretul din pădure	280

34	Cu tancul spre Capitală	283
35	Insulină sau otravă?	288
36	TAB-ul, ultimul adăpost.....	295
37	Apostolii morții	299
38	Se strâng ciocli.....	306
39	Opt parașutiști pentru infern	311
40	Moartea vine cu elicopterul.....	321
41	Ultima bucurie a lui Ceaușescu: „A venit Stănculescu!“	327
42	Un proces stalinist.....	337
43	Drumul spre moarte măsoară 62 de metri	352
44	Împreună la zid, despărțiți la cimitir	365

Partea a II-a – CRIMELE REVOLUȚIEI

Cuvântul autorului: Marea Revoluție Sovietică din Decembrie ... 375

1	Ieșirea prin coș	381
2	Ei au tras în noi după 22!.....	388
3	Moștenirea lui Ceaușescu.....	403
4	„Fraților, am învins! Televiziunea e cu noi!“	408
5	Hop și fiul lui Valter Roman!	435
6	Revoluționarul Securității: Gelu Voican Voiculescu	442
7	„Opritiți măcelul!“	450
8	Generalul Militaru, spionul ucigaș	453
9	Cico: „Să vină Iliescu!“.....	464
10	Ultima zi la editură, întâia noapte la putere	470
11	„Fiul unui patriot, el însuși patriot“	478
12	Sibiu: operațiunea „securiști = teroriști“	486
13	Misterul periculos al avionului ROMBAC.....	510
14	Căpitanul Lupoi, buzduganul spionului Militaru	515
15	Filiera GRU	522
16	Toate tunurile pe Sibiu!	527
17	Au otrăvit apa! Au aruncat în aer depozitul de sânge!	535
18	Diversioniștii de la TVR.....	544
19	Radiodiversiunea, dirijată tot de Brucan	563
20	Atacul atomic al lui Cazimir Ionescu.....	569
21	Ștafeta puterii: de la Stănculescu la Iliescu	580
22	Cuvântul magic: teroriștii!.....	584
23	Marele șoc al lui Ion Iliescu	593
24	Iliescu-apare, dușmanu' dispare!.....	604
25	„Dracu' să-i ia!“	615
26	Nicu teroristu'.....	621
27	Combinatul sau comunicatul?.....	632

28 Masacrul de la Otopeni	643
29 Chemarea trupelor sovietice	656
30 Cazul Nuță-Mihalea	667
31 Moartea lui Trosca.....	679
32 Libienii din Pantelimon.....	703
33 Turiștii sovietici de la Valea Rea	706
34 Cadoul otrăvit al Revoluției: KGB-ul la putere.....	724
35 Teroriștii de lângă noi	730
36 „Mata ești șugubă!“	751
37 Moartea vine în pantaloni scurți	753

PARTEA A III-A – TERORIȘTII PRINTRE NOI

„Se trăia mai bine...“	763
------------------------------	-----

PARTEA A IV-A – ANEXE

Orașele în care voia să fugă Ceaușescu	853
Fuga lui Ceaușescu.....	854
Momente cruciale în căderea lui Ceaușescu.....	856
Complotiștii anti-Ceaușescu	865
„Scrisoarea celor șase“	867
Participanții la ședința CPEX din 17 decembrie 1989	870
Stenograma ședinței CPEX din 17 decembrie 1989	872
Stenograma teleconferinței din 17 decembrie 1989	885
Stenograma teleconferinței din 20 decembrie 1989	890
Cuvântarea lui Nicolae Ceaușescu la TVR din 20 decembrie 1989.....	893
Discursul lui Ceaușescu la mitingul din 21 decembrie 1989	898
Stenograma teleconferinței din 21 decembrie 1989	903
Stenograma ședinței CPEX din 22 decembrie 1989.....	908
Decret prezidențial cu privire la instituirea stării de necesitate pe întreg teritoriul țării.....	912
Discuțiile lui Ilie Ceaușescu cu sovieticii, din 22 decembrie 1989	913
Stenograma discuțiilor din sediul CC al PCR – 22 decembrie 1989	917
Principalele intervenții la TVR în după-amiaza de 22 decembrie 1989 (orele 13.00–16.45)	922
Consiliul Frontului Salvării Naționale – 22 decembrie 1989	925
Ziua de 22 decembrie a lui Nicolae Ceaușescu și a lui Ion Iliescu	926
Decretul CFSN privind instituirea Tribunalului Militar Excepțional.....	930
Actul de acuzare în procesul de la Târgoviște	932
Stenograma procesului soților Ceaușescu	934
Sentința	963

Stenograma întrevederii româno-sovietice din 27 decembrie 1989	964
Avansările operate de ministrul Nicolae Militaru	976
Calendarul negru al lui Militaru	977
Cei 15 „turiști“ sovietici ai convoiului mitraliat la Brădești (Dolj).....	978
Bilanțul măcelului din decembrie 1989	980
Interviu cu generalul Victor Atanasie Stănculescu	981
Actele de deces ale soților Ceaușescu	1002
Adeverințele de înregistrare a decesului.....	1003

Partea I

SFÂRȘITUL CEAUȘEȘTILOR

Să mori împușcat
ca un animal sălbatic

1

„Prietenul” Gorbaciov

În decembrie 1989, Nicolae Ceaușescu era ultimul „dinozaur roșu” din Europa de Est. În numele „suveranității” și al „independenței naționale”, el a crezut că se poate opune reformelor dictate de la Moscova. În plus, s-a bazat pe iubirea eternă și necondiționată a poporului român. Cele două grave erori i-au adus un sfârșit oribil.

Iunie 1989. Marin Ceaușescu, șeful Agenției Economice a României de la Viena, sună precipitat la București. La al treilea apel aude, în sfârșit, vocea fratelui său mai mic, Nicolae, președintele Republicii Socialiste România. „Nicule, e ceva urgent. Și deosebit de important. Vin la București să discutăm.”

Nicolae Ceaușescu nu are răbdare. El e mai repezit din fire, iar vocea gătuită a lui Marin îi sporește curiozitatea. „Spune ce ai de spus!”, tună dictatorul. „Nu pot. Vorbim acasă”, insistă fratele mai mare. Și ia primul avion spre București.

Nouăsprezece ani mai târziu, Mihaela Ceaușescu Moraru, fiica lui Marin Ceaușescu, publică o carte în care este redată discuția din iunie 1989.

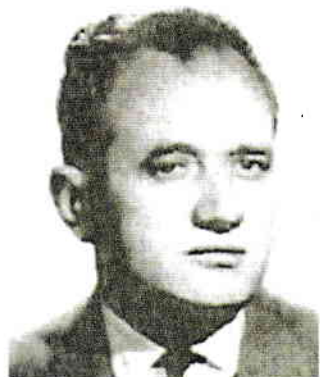
„Tata a poposit aproape un ceas întreg pe la fratele său, fiind primit la început chiar cu cordialitate. Fie din cauză că era totuși fratele mai mare, fie că avea ea, tanti Lenuța, o slăbiciune deosebită pentru Marin, pe care-l cunoscuse înaintea lui Nicolae și cu care chiar flirtase o scurtă perioadă... Așa ziceau gurile rele din familie și îi mai reproșa și mama lui tata la necaz, dar așa, mai mult în glumă, luându-l peste picior: «De ce oare, Marine, n-ai luat-o tu, că salvai, dracu’, țara de la urgență?!»

Tata l-a abordat cu diplomatie și pe departe (nu stătuse degeaba la Viena 17 ani) pe unchiul Nicolae: că de, uite ce scriu ziarele occidentale, uite ce informații am de la «oamenii mei». (Să fi făcut oare tata spionaj? Bravo lui, că doar l-a făcut în favoarea țării și a neamului!)... Că situația este dificilă și se agravează încontinuu..., până i-a spus verde în față: «Nu mai e scăpare, Nicule, că și-au băgat coada și rușii, și americanii! Fiecare

are oameni aici, care mai mult completează, doar știi și tu, dar n-au găsit încă prilejul, însă nu vor pierde ocazia...»

Și așa mai departe, culminând cu replica ce l-a enervat nespus pe Nicolae, încât a uitat și de respectul datorat fratelui mai mare, și de faptul că pereții au ochi și urechi: «Nu le face jocul, Nicule! Nu le da apă la moară, că va fi vai și amar de noi și de țara asta! Salvează-te! Retrage-te pe motiv de boală și pune-l în locul tău pe Ilescu, că oricum el este desemnat să vină!».

Ar fi avut tata, probabil, multe de spus, că era și deștept, și deținea informații precise, dar torentul de vorbe, urlate concomitent pe două voci, l-a descumpănit la început, apoi l-a dezamăgit și în cele din urmă l-a convins că nu mai e nimic de făcut și că «scapă cine poate». A știut acest lucru, dar n-a făcut nimic ca să se salveze; din contră, s-a dus la Viena, la postul său, cu convingerea că soarta trebuie înfruntată.¹

Marin Ceaușescu

Marin Ceaușescu se întoarce la Viena, unde își reia misiunea de la Agenția Economică a României, instituție-cheie pentru procurarea valutei de care regimul are nevoie. În următoarele luni transmite noi avertismente la București. Fratele său nu le ia însă în seamă. Reales la Congres, e hotărât să lupte cu toată lumea – și cu Estul, și cu Vestul.

Pe 25 decembrie 1989, Nicolae Ceaușescu va sfârși sub rafale de gloanțe, într-o cazarmă din Târgoviște. Trei zile mai târziu, Marin Ceaușescu va fi găsit spânzurat în subsolul Ambasadei României de la Viena. Avea 73 de ani.

*

* *

„La întâlnirea noastră finală între patru ochi i-am comunicat lui Ceaușescu hotărârile celei de-a XIX-a conferințe a partidului. I-am arătat cum, începând din 1989, pregăteam trecerea tuturor întreprinderilor pe o contabilitate economică și am menționat relațiile dintre naționalități. Ceaușescu mi-a mulțumit pentru prezentarea sinceră și a declarat, citându-l pe Lenin, că socialismul în diferitele țări trebuie construit conform condițiilor naționale și că el se va ține de această regulă. Atunci m-am convins definitiv că Ceaușescu, pur și simplu, nu era în stare să pornească pe drumul democratizării, al deschiderii, al înnoirii. Chiar și primii pași pe acest drum ar ridica problema desprinderii de regim și a propriei sale poziții. Cred că a înțeles asta

¹ Mihaela Ceaușescu Moraru – *Nu regret, nu mă jelesc, nu strig*, Editura Meditații, 2008

George Bush și Mihail Gorbaciou la întâlnirea din Malta (2–3 decembrie 1989)

*perfect, dar tocmai de aceea refuza cu atâta încăpățânare să ia cunoștință de realități.*¹

Așa își amintește Mihail Gorbaciou, în memoriile sale, de ultima întâlnire cu Nicolae Ceaușescu, desfășurată pe 4 decembrie 1989, la Moscova. În acel moment, toți liderii țărilor comuniste din Europa de Est erau cei agreeți de sovietici. Din garda veche, a stalinistilor duri, unul singur scăpase de schimbările anului 1989: Nicolae Ceaușescu.

Ultimele luni ale anului au venit ca un tăvălug peste „dinozaurii roșii“, care țineau cu dinții de putere. La Varșovia, alegerile libere au adus Poloniei guvernul condus de Tadeusz Mazowiecki, primul cabinet necomunist de după război. La Praga, „Revoluția de catifea“ l-a spulberat pe Gustav Husak, propulsând în prim-plan un disident anticomunist: Vaclav Havel. În Germania de Est, Erich Honecker era schimbat de sovietici cu Egon Krenz. Cel mai puternic semnal a venit la 9 noiembrie, când a căzut Zidul Berlinului. O zi mai târziu, la Sofia, Todor Jivkov a fost înlocuit de un gorbaciouist, Petăr Mladenov, în urma unei lovituri de palat. Toate acestea se adăugau situației din Ungaria, unde János Kádár fusese forțat să demisioneze din fruntea Partidului Comunist Ungar încă din 1988, fiind înlocuit cu Károly Grósz.

Perestroika și glasnostul lui Gorbaciou scoteau Europa de Est din înghetuț stalinist. O singură redută rămânea încremenită: Republica

¹ Mihail Gorbaciou – *Memorii*, Editura Nemira, 1994

Socialistă România. O țară cu o dictatură megalomană, de tip medieval. Un popor condamnat parcă pe vecie să îndure foamea, frigul, frica și mai ales umilințele impuse de o conducere despotică. Douăzeci și trei de milioane de oameni încolonați să-l aplaude pe Genialul Conducător, pe Marele Cărmaci, pe cel mai iubit fiu al poporului. Și, desigur, pe „academiciana de renume mondial“ care-i era soție.

Ceaușescu nu a băgat în seamă schimbările politice din jurul României. A încercat să reziste de unul singur, invocând principiile precum „neametele în treburile interne“ și „dreptul fiecărui popor de a-și decide singur destinul“. „Geniul din Carpați“ credea că poate supraviețui valului de schimbări chiar dacă „axa Honecker – Ceaușescu – Jivkov“, așa cum o visa el ca pe un front de rezistență anti-Gorbaciov, nu mai era posibilă.

*

* *

La 1 decembrie 1989, Mihail Gorbaciov s-a deplasat la Malta, pentru o întâlnire „de gradul zero“ cu George Bush. Discuțiile dintre președintele Uniunii Sovietice și cel al Statelor Unite ale Americii au avut loc în zilele de 2 și 3 decembrie, la bordul vasului sovietic *Maxim Gorki*, aflat în largul coastelor malteze.

Pe o mare agitată, Bush și Gorbaciov au hotărât, printre altele, și soarta regimului Ceaușescu. Acordul a fost unul de principiu, întrucât detaliile fuseseră stabilite la alte niveluri executive, în lunile din urmă. De exemplu, în cadrul NATO, problema României fusese repartizată Franței.

La întâlnirea de pe vapor, președinții celor două superputeri militare au abordat și alte situații delicate ale Europei, printre care problema germană. Zidul Berlinului căzuse, mai trebuia rezolvată unificarea.

Ceaușescu era la curent cu temele abordate de liderii celor două mari puteri ale planetei. Mai mult, știa că Gorbaciov și Bush s-au înțeles în privința României și a statului Panama. Termenii înțelegerii anunțau vremuri sumbre pentru regimurile Ceaușescu și Noriega. Informațiile i-au fost furnizate lui Ceaușescu seara târziu, în zilele de 2 și 3 decembrie, chiar de către șeful Securității, generalul Iulian Vlad.

În seara de 3 decembrie, Mihail Gorbaciov a plecat spre Moscova. A doua zi urma să-i întâlnească, în capitala URSS, pe toți conducătorii statelor din Tratatul de la Varșovia. Aceștia fuseseră convocați pentru a le fi comunicate, în termeni diplomatici, rezultatele întâlnirii sovieto-americe de la Malta.

Constantin Olteanu, care în 1989 era secretar al Comitetului Central al PCR și șef al secției Relații Externe, a descris culisele întâlnirii care prevestea sfârșitul Epocii de Aur.

„M-a chemat Nicolae Ceaușescu și mi-a spus: «Știi că a plecat Gorbaciov la Malta, să discute cu Bush?». I-am spus că da. «Uite ce! Cheamă-l pe ambasadorul sovietic să-i transmită lui Gorbaciov ca la întâlnirea cu Bush

să discute numai despre relațiile sovieto-ame-ricane. Să nu discute despre toate problemele țărilor socialiste, pentru că nu s-a consultat cu noi și nu l-a împuternicit nimeni».⁴¹

Continuă Olteanu: „Eu l-am convocat pe ambasadorul rus, Evgheni Tiajelnikov. I-am spus – desigur, ceva mai atenuat – că noi știm că a plecat tovarășul Gorbaciov și suntem convinși că vor fi dezbătute relațiile sovieto-americe, și nu întreg sistemul. Deși nu era un diplomat-prea versat, a înțeles. A doua zi a cerut să-l primesc. L-am primit și mi-a spus: «Am transmis prin Moscova toate problemele». L-am informat pe Ceaușescu. Tiajelnikov mi-a comunicat apoi că Gorbaciov vrea să aibă o întâlnire, pe linia Tratatului de la Varșovia, cu membrii Comitetului Politic Consultativ. Ambasadorul sovietic mi-a transmis o listă cu delegația lor, care trebuia luată drept etalon. Adică Gorbaciov, Rîjkov (președintele Consiliului de Miniștri), Șevardnadze (ministrul de Externe) și Iakovlev, care era omologul meu. L-am informat pe Ceaușescu, iar el a pus această problemă în discuția Comitetului Politic Executiv. Ne-a spus: «Uite, Olteanu a discutat cu ăștia să mergem la Moscova. Eu nu m-aș duce, dar mă duc cu o singură condiție: dacă Gorbaciov e de acord să discut cu el înainte sau după această întâlnire». Și el a mai zis: «Poate ar trebui să meargă numai Stoian, ministrul Afacerilor Externe. Să ia cunoștință și să ne informeze». Eu cred că asta a spus-o ca să testeze poziția celorlalți, să vadă dacă-l îndeamnă cineva să se ducă sau nu. Nu a spus nimeni nimic. Tot el a revenit și a spus: «O să mergem așa. Dacă se confirmă întâlnirea, o să merg eu cu Olteanu și cu Stoian. Dăscălescu nu o să meargă»⁴².

Eliminarea din delegație a lui Constantin Dăscălescu, șeful guvernului român, însemna încălcarea protocolului stabilit de sovietici. Dar Ceaușescu avea un motiv mult mai important să-l țină pe Dăscălescu departe de Moscova. Obsedat de ideea trădării, își bănuia prim-ministrul că e „omul rușilor“!

*

* *

Deși situația devenea din ce în ce mai dramatică, Nicolae Ceaușescu spera într-o reconciliere cu Mihail Gorbaciov. Sau măcar o prelungire a situației din acel moment, în speranța că durii de la Moscova nu-l vor lăsa la infinit pe Gorbaciov „să pună în pericol socialismul“.

Constantin Olteanu își amintește: „Eu l-am chemat pe ambasadorul sovietic și i-am adus la cunoștință componența delegației noastre. I-am

Gen. Constantin Olteanu

^{41, 2} Interviu Constantin Olteanu – București, 10 august 2009 (autor: Florel Manu)

spus să pună la Moscova următoarea condiție: tovarășul Ceaușescu vrea o discuție cu tovarășul Gorbaciov înainte sau după întâlnirea comună cu toate delegațiile. El a transmis, apoi a plecat în concediu. Mi-a trimis răspuns prin însărcinatul cu afaceri interne al ambasadei sovietice: «Da, tovarășul Gorbaciov este de acord să discute cu tovarășul Ceaușescu înainte sau după întâlnirea cu toți invitații». I-am transmis lui Ceaușescu și a spus: «Bine». Eu i-am spus adjunctului meu, Mihai Nicolae, să ia legătura, prin ambasadele noastre, cu celelalte țări care participă la întrunirea din 4 decembrie, în afară de URSS, să vadă cine face parte din delegația lor. Asta se întâmpla duminică la prânz, pe 3 decembrie. Noi plecam luni dimineață. Toate delegațiile erau cum le-au dat rușii, deci și cu prim-ministru. Mă duc la Ceaușescu. Ieșise din cabinet și era pe culoar, împreună cu «Tovarășa». Plecau acasă, pentru că era ora 12.30, duminică. «E ceva?», m-a întrebat. Și i-am spus: «Uitați ce este, am verificat treaba asta și în toate delegațiile figurează prim-ministru», amintindu-i că a spus ca tovarășul Dăscălescu să nu meargă la Moscova. A luat notă: «Bine, hai înapoi!». Îi spune lui Hîrjău, secretarul de cabinet: «Cheamă-l pe Dăscălescu!». Ceaușescu nu s-a mai dezbrăcat. A rămas așa, în palton, că era iarnă. Am stat în picioare, așteptându-l pe Dăscălescu. Ceaușescu i-a spus: «Mergi și tu mâine cu noi la Moscova, că uite, merg și ăilalți prim-miniștri». Dacă eu nu m-aș fi dus la el, iar el îi vedea la Moscova pe ceilalți șefi de guvern, aș fi putut să am anumite reproșuri, mai ales că Dăscălescu avea să participe și la întâlnirea cu Gorbaciov. Și am plecat împreună la Moscova¹.

*

* *

Luni, 4 decembrie 1989. Lui Ceaușescu nu-i era greu să-și dea seama că nu mai corespunde cererilor Moscovei. Dar el a ales să-l înfrunte pe Gorbaciov chiar în fața liderilor est-europeni impuși de Uniunea Sovietică!

Prezent în delegația României, Constantin Olteanu povestește: „Acolo, Ceaușescu a fost foarte rezervat. S-a mai gândit, era preocupat... bănuia ceva, cred. Dăscălescu a făcut o criză de sciatică. Am intrat în sală. Prima ședință a fost cu toate delegațiile. Gorbaciov a informat cu ce a vrut el. Printre altele, a spus că a vorbit și cu Papa. «Papa e de acord cu noi», fără să spună care «noi». Gorbaciov a mai zis că Bush s-a dus la Bruxelles ca să-i informeze pe aliații lui din NATO. Ceaușescu nu elogiază, ci spune, cu un buletin Agerpres în mână, adresându-i-se lui Gorbaciov: «Nu știi cum se împacă ce ați spus dumneavoastră, ca între NATO și Tratatul de la Varșovia să se găsească înțelegere, să se atenueze asperitățile, cu ceea ce a declarat Bush în drum spre Bruxelles. El spune că NATO trebuie întărit, trebuie extins». Sigur că Gorbaciov n-a răspuns².

^{1,2} Interviu Constantin Olteanu – București, 10 august 2009

Cu toate că nu mai avea nicio susținere, Nicolae Ceaușescu i-a atras atenția liderului sovietic asupra modului în care a făcut schimbările din statele est-europene în 1989. Constantin Olteanu: „Ceaușescu a ridicat problema să nu mai fie denigrați foștii conducători din țările socialiste care au fost schimbați din funcții. Și a mai fost ceva. La ordinea de zi au adus ei atunci o declarație prin care se condamna intervenția în Cehoslovacia din 1968, după 21 de ani. La care Ceaușescu s-a ridicat și a spus: «Noi nu semnăm declarația, pentru că noi nu am intervenit, dimpotrivă, am condamnat-o și știe toată lumea. E bine să se facă acest lucru târziu, deși trebuia făcut mai demult. Dar eu propun – zice el – să se retragă trupele sovietice din Cehoslovacia». Gorbaciov spune că e acolo delegația de partid cehoslovacă și vor discuta cu ei. «E bine așa, tovarășe Ceaușescu?», întreabă Gorbaciov. La care Ceaușescu: «Nu. Trebuie să se retragă trupele sovietice din toate țările în care există!». Rumoare în sală. S-a făcut o pauză¹.

Momentul este redat și de Ion Stoian, ultimul ministru de Externe al României comuniste, prezent la Moscova alături de Ceaușescu, Dăscălescu și Olteanu.

„Informarea lui Gorbaciov a fost destul de sumară, seacă. A reieșit cu claritate că Mihail Gorbaciov intenționat a făcut aceasta, în dorința de a estompa interesul celorlalți față de discuțiile sale cu președintele american. Era evidentă încercarea de a spune numai lucruri generale. Totuși, a rezultat clar că s-a discutat despre situația din celelalte țări socialiste, despre procesele și evoluțiile politice din aceste țări. Insatisfacțiile celorlalte delegații erau evidente. Probabil, Mihail Gorbaciov a simțit aceasta și, fără a ne preveni, a aruncat în discuție o altă problemă. (...) A început menționând că este timpul și este necesar să dăm o nouă apreciere, sub forma unei declarații sau a unui comunicat, în legătură cu intrarea în Cehoslovacia, în 1968, a trupelor statelor participante la Tratatul de la Varșovia. «Suntem aici toți cei care au fost implicați atunci, mai puțin România, care a ieșit din această chestiune», a zis Gorbaciov. Pe loc, Nicolae Ceaușescu l-a întrerupt, cu scuzele de rigoare, spunând: «Nu-i adevărat! România nu a ieșit din această problemă, România nu a intrat în Cehoslovacia, așa că nu avea de unde să iasă». Și a continuat: «Nu am intrat pentru că am apreciat că aceasta a fost o încălcare gravă a suveranității unui stat, un act agresiv, contrar normelor și principiilor relațiilor dintre state, care a dăunat mult socialismului, inclusiv Uniunii Sovietice». Prompt, l-a aprobat conducătorul

Constantin Dăscălescu

¹ Interviu Constantin Olteanu – București, 10 august 2009